

Mięso sprzedawane luzem w sklepie będzie musiało być oznaczone flagą kraju, z którego przyjechało

Już pod koniec września wejdzie w życie obowiązek znakowania flagą kraju pochodzenia mięsa sprzedawanego luzem oraz pakowanego w momencie sprzedaży. Ten nowy wymóg wprowadzi rozporządzenie ministra rolnictwa i rozwoju wsi z 22 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz.U. poz. 1149). Obowiązek dotyczył będzie nie tylko sprzedawców detalicznych, lecz również takich, którzy oferują wskazane produkty zakładom żywienia zbiorowego. Ekspert odpowiada na pytania, jak i kto powinien zastosować się do nowych wymogów.

dr Agnieszka Szymancka-Wesołowska
prawnik, współpracownik

Alicja Michałowska
prawnik

Centrum Prawa Żywnościowego
A. Szymancka-Wesołowska
D. Szostek sp. j.
www.food-law.pl

► Kto w praktyce będzie musiał oznaczać flagą sprzedawane wyroby?

Nowelizacja zmienia par. 19 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz.U. z 2015 r. poz. 29; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 1149). Przepis ten dotyczy jedynie „środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży”. Zatem w praktyce przepisy będą miały zastosowanie w placówkach sprzedaży detalicznej oferujących mięso, np. w sklepach mięsnych z wyrobami garmażeryjnymi, na stoiskach z mięsem oraz na rynekach itd. Ale także muszą wdrożyć je w życie podmioty sprzedające mięso bezpośrednio restauracjom, stolówkom, szkołom, szpitalom i innym przedsiębiorstwom świadczącym usługi gastronomiczne, w których przygotowuje się żywność gotową do spożycia (np. hurtownie). Jak podaje MR, nowe obowiązki wejdą w życie 30 września, jednak rozporządzenie opublikowano 30 czerwca br., a więc zgodnie z 90-dniowym terminem wejścia w życie, powinno obowiązywać od 29 września.

► Jakie produkty będą objęte nowym obowiązkiem?

Wymóg ten dotyczy tylko rodzajów mięsa wskazanych w załączniku XI rozporządzenia nr 1169/2011 z 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz. Urz. UE z 2011 r. 304 s. 18), tj. mięsa (świeżego, schłodzonego lub zamrożonego) ze świni, owiec, kóz oraz drobiu objętego pozycją 0105 (chodzi tu o ptactwo z gatunku kur domowych, kaczek, gęsi, indyków i perliczek).

► A co z wołowiną lub cielęciną, a także innymi rodzajami mięsa niewymienionymi w rozporządzeniu?

Do produktów tych zastosowanie ma szczególna regulacja unijna, tj. rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1760/2000 z 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania mięsa wołowego i produktów z mięsa wołowego (Dz. Urz. UE z 2000 r. L 204 s. 1), stąd wyroby te zostały tutaj wyłączone. Jednak co ciekawe, to właśnie ta regulacja dotycząca wołowiny stanowi wzór dla przepisów przyjmowanych teraz także dla innych rodzajów mięsa.

W przypadku innych rodzajów mięsa istnieje możliwość uwzględnienia informacji o kraju lub miejscu pochodzenia środka spożywczego dodatkowo, na zasadzie dobrowolności.

► Czy są wyjątki?

Owszem – wyjątkiem, do którego nie będą miały zastosowania nowe przepisy, będzie mięso (świeże, schłodzone lub zamrożone), w którego oznakowaniu użyto znaku graficznego zawierającego informację „Produkt polski”. Wynika to z faktu, że przywołany znak graficzny sam w sobie wskazuje flagę Polski. Zasady dopuszczalności jego zastosowania zostały uregulowane w ustawie z 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów

rolno-spożywczych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2178; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 285). Zatem obie wskazane regulacje pokrywałyby się. Należy zauważyć, że wyjątek ten nie ma zastosowania w przypadku wskazania jedynie słownego określenia „Produkt polski” – w takich okolicznościach uzupełnienie informacji o grafikę flagi jest wymagane.

► Jaka powinna być właściwa forma informacji dla klienta?

Zgodnie z nowym brzmieniem par. 19 ust. 1 pkt 7 krajowego rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, informacja o pochodzeniu powinna być podawana w formie słownej wraz z grafiką przedstawiającą flagę państwa pochodzenia. Przy czym grafika może mieć uproszczoną formę, o ile pozwala to na właściwą identyfikację państwa pochodzenia mięsa. Jeśli chodzi o formę słowną, to należy tu stosować zasady analogiczne jak te przewidziane w ujętym rozporządzeniu nr 1337/2013 odnoszącym się do opakowanego świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świni, z owiec, kóz i drobiu. A dokładnie – co do zasady należy podawać należy podawać informację o miejscu chowu i miejscu uboju danego zwierzęcia. Alternatywnie, jeżeli mięso uzyskano ze zwierząt urodzonych, chowanych i poddanych ubojowi w jednym państwie członkowskim lub państwie trzecim, na etykietę można wskazać informację: „Pochodzenie:...”, uzupełniając ją odpowiednio nazwą państwa. Odpowiednio do tego – na mięsie sprzedawanym luzem – będzie trzeba zamieścić także odpowiednie grafiki flag. Ponadto nowy przepis doprecyzowuje wymogi dotyczące wymiarów czcionki i grafiki. Ich wysokość nie może być niższa niż wysokość czcionki wykorzystanej do prezentacji nazwy mięsa. Co więcej, przyszyły par. 19 ust. 4 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów

środków spożywczych precyzuje, że informacje dotyczące państwa pochodzenia i grafiki przedstawiającej flagę państwa pochodzenia podaje się na wywieszce umieszczonej w widocznym miejscu, towarzyszącej bezpośrednio prezentacji mięsa.

O ile trudno precyzyjnie wskazać definicję „wywieszki”, to biorąc pod uwagę cel regulacji, za wystarczającą należy uznać tutaj tzw. cenówkę lub osobną karteczkę z nadrukowanym napisem i grafiką flagi umieszczoną w widocznym miejscu (niezasłoniętą) i towarzyszącą produktowi (znajdującą się w sąsiedztwie, w jednym polu widzenia, w pobliżu).

► Czy jest przewidziany okres przejściowy?

Omawiane rozporządzenie opublikowano 30 czerwca 2020 r. Uwzględnia ono zatem 90-dniowy okres przejściowy na dostosowanie się do wdrażanych regulacji. Należy zauważyć, że w praktyce zazwyczaj potrzebny będzie przede wszystkim wydruk odpowiednich wywieszek wskazujących grafiki flag.

► Jakie sankcje grożą za brak informacji?

Za kontrolę przestrzegania przepisów odpowiedzialna jest Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Jak wskazuje art. 40 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych: „Kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł”. Ponadto wojewódzki inspektor w drodze decyzji może nakazać podanie artykułu rolno-spoży-

czego określonym zabiegiem – w tym przypadku nakazując uzupełnienie w odpowiednim miejscu wywieszki z grafiką flagi.

► Czy producenci dostarczający mięso do sklepów też mają obowiązki?

Jak już zostało wyjaśnione, analizowane przepisy mają zastosowanie do środków spożywczych oferowanych bez opakowania. Nie ma zatem konieczności dostosowywania opakowań mięsa w związku z wchodzącym w życie w września rozporządzeniem. Warto jednak podkreślić, że zgodnie z art. 8 ust. 6 rozporządzenia nr 1169/2011: „Podmioty prowadzące przedsiębiorstwo spożywcze zapewniają w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą przekazywanie informacji na temat żywności nieopakowanej przeznaczonej do dostarczenia do konsumenta finalnego lub do zakładów żywienia zbiorowego podmiotowi prowadzącemu przedsiębiorstwo spożywcze otrzymującemu żywność, aby umożliwić, tam gdzie jest to wymagane, przekazywanie konsumentom finalnym obowiązkowych informacji na temat żywności”. Oznacza to, że dostawcy mięsa mają obowiązek informowania swoich odbiorców (sklepy, hurtownie) skąd pochodzi produkt. A zatem na placówkach sprzedażowych będzie ciążył jedynie obowiązek odpowiedniego oznakowania sprzedawanego towaru, ale obowiązek identyfikacji pochodzenia będzie leżał głównie po stronie dostawców.

► Jakie inne produkty trzeba oznaczać w podobny sposób?

Analogiczne zasady zostały ostatnio (w ub.r.) wprowadzone w odniesieniu do ziemiaków. Także na wywieszkach dotyczących tych warzyw sprzedawanych luzem należy zamieszczać informację o ich pochodzeniu zarówno słownie, jak i w formie flagi, chyba że zostały już opatrzone znakiem „Produkt polski”.

Oprac. Joanna Pieńczykowska